

BÁR AZ ÁTLAGBÉR NÖVEKEDÉSI ÜTEME MEGHALADTA AZ INFLÁCIÓÉT, SOKAN KEVESEBBET TUDNAK MEGENGEDNI MAGUKNAK

## Folytatódhat a drágulás, romlik a vásárlóerő

Nem szolgálnak jó hírekkel a gazdasági elemzők azok számára, akik az elmúlt időszakban azt tapasztalták, hogy bevásárlásról bevásárlásra több pénz kell lepengetniük egy nagyjából azonos tartalmú kosárért, a helyzet ugyanis várhatóan tovább romlik. Úgy tűnik, hiába irányította rá a figyelmet minap Facebook-bejegyzésében Florin Cîțu miniszterelnök, hogy az Országos Statisztikai Intézet (INS) és a Román Nemzeti Bank (BNR) adatai alapján a havi átlagbér idén „sokkal gyorsabban” emelkedett, mint az infláció mértéke, ha ezt az emberek többsége nem így érzi. A miértekről gazdasági elemzőkkel beszélgettünk.

» BÁLINT ESZTER, BÍRÓ BLANKA

A 2021-es év folyamán további drágulásokra kell készülni Közép- és Délkelet-Európában, Románia pedig az élbolyban lesz ebben a tekintetben – vetíti előre friss elemzésében az Osztrák Nemzeti Bank. Amikor Románia kapcsán arról beszélnek, hogy az árak az év folyamán folyamatosan nőni fognak, az elemzők kiemelik az energiaárak robbanásszerű növekedését. „A Covid-19 miatt bevezetett korlátozások feloldása nyomán megnövekedett kereslet az árak emelkedéséhez vezetett, illetve megbontotta a kereslet és a kínálat viszonyát, nyomást gyakorolva a termelési költségekre” – irányítják rá a figyelmet az osztrák szakemberek.

Meglátásuk szerint a román gazdaság számára a legnagyobb gondot továbbra is a deficit jelenti. A régióban ugyanis itt a legmagasabb a költségvetési hiány mértéke, 2020-ban meghaladta a 9 százalékos, mint ahogy egyre mélyül a külkereskedelmi mérleg hiánya is. Mindez pedig az osztrák gazdasági elemzők szerint gazdasági konszolidációt fog megkövetelni. A folyamat amúgy gyakorlatilag elkezdődött, már befagyasztották a közalkalmazottak fizetését, a szakemberek szerint pedig a kiadások lefaragása mellett adó- és illetékemelések várhatók, amelyek miatt tovább csökkenhet a vásárlóerő.

Florin Cîțu miniszterelnök szerint azonban egyelőre nincs ok aggodalomra, az Országos Statisztikai Intézet (INS) és a Román Nemzeti Bank (BNR) általa idézett adatai alapján a havi átlagbér ugyanis idén „sokkal gyorsabban” emelkedett, mint az infláció mértéke, és ennek következtében nőtt a vásárlóerő.

### Kevesen élnek átlagbérből vagy többől

„A nagy átlagot tekintve a romániai bérek egyelőre valóban gyorsabban emelkednek, mint az



Dráguláshullám. Egyre többre kerül egy nagyjából hasonló termékeket tartalmazó bevásárlókosár

infláció, tehát a vásárlóerő minimálisan, de növekszik, ebben igaza van Florin Cîțu miniszterelnöknek” – szögezte le a Krónika kérdésére Rácz Béla Gergely közgazdász, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Karának adjunktusa. Az elemző azonban árnyalta a képet, hangsúlyozva, az átlag ebben az esetben is megtévesztő lehet, hiszen az országban nagyon kevesen élnek átlagbérből, a statisztikai átlagnak nagy a szórása, vannak jóval felette és alatta is. Viszont nem biztos, hogy annak is növekszik a vásárlóereje, aki az átlagnál sokkal kevesebbet keres, sőt a nagyon alacsony jövedelműek esetében tipikusan nem nő a vásárlóerő, hanem az infláció miatt éppen romlik, miközben a relatív magas jövedelműek bére gyorsabban növekszik, tehát a vásárlóerejük is nő. „Amikor átlagról beszélünk, az általában kevesekre igaz, hiszen jellemzően kevesebben vannak, akik épp átlagbérből élnek” – mutatott rá Rácz Béla Gergely. Kifejtette, az infláció önmagában is egy fontos mutató, de azt is vizsgálni kell, hogy a pénzromlás üteméhez képest milyen mértékben növekednek a bérek, hiszen ha a béremelkedések nem múlják alul az inflációt, a vásárlóerő nem romlik.

A kolozsvári közgazdász is arra irányította rá a figyelmet, hogy a prognózisok a gazdasági növekedés, az államháztartási hiány és az infláció növekedését is elővetítik. „Ez egymással nem ellentétes, és nem is váratlan” – jegyezte meg. Hangsúlyozta, a gazdaságot alapvetően pénzből lehet élénkíteni, tehát

ha a kormányzat beruházásokra költ, nagyobbak lesznek a jövedelmek az országban, ez értelemszerűen beindítja a gazdasági növekedést. Ugyanakkor ha nagyobbak a jövedelmek, nő a fogyasztás, de a magasabb szintű jövedelmek önmagukban is képesek nagyobb inflációt generálni. „Tehát a deficit, az infláció és a gazdasági növekedés logikusan kéz a kézben jár, viszont fontos kérdés, hogy milyen szerkezetű az államháztartás hiánya” – részletezte az egyetemi oktató.

Felidézte, a miniszterelnök is sokat beszél arról, hogy a hiány már nem azért keletkezik, mert folyó költségeket fedez belőle az állam, hanem a nagy része abból adódik, hogy beruházásokat eszközölnek, amelyek tartósan, hosszú távon hozzájárulnak a gazdaság fenntartható növekedéséhez. „A kulcsszó a fenntarthatóság, ez a kormány a saját bevallása és a statisztikák szerint is nagyobb figyelmet fordít a beruházásokra, azaz a korábbi kormányokhoz képest következetesebb és fenntarthatóbb gazdaságpolitikát folytat. Ez még távol áll a fenntartható gazdasági növekedési pályától, de legalább már vannak olyan jelek, hogy elmozdult az ország abból az irányból, amikor a hitelekért az állam finanszírozta folyamatosan újra, hogy abból folyó költségeket fizessen, például a közalkalmazottak béremelését. Most már a hiteleknek egy nagyobb részét – mint korábban – azért hívják le, hogy azokból beruházásokat valósítsanak meg, amelyek hosszú távon szavatolják a gazdaság növekedését” – magyarázta a szakember.

» A szakértő azt látja az áremelkedés hátterében, hogy az elmúlt másfél év veszteségeit akarják rövid idő alatt pótolni a cégek, ugyanakkor készülnek a sokat emlegetett negyedik hullámra, tartalékolni próbálnak, amiből majd az esetleges újabb lezárások esetén túl tudnak élni.

Véleménye szerint problémát jelent azonban, hogy a költségvetés és a folyó fizetési mérleg hiánya komoly sérülékenységet okoz a hazai gazdaságnak. „Az ikerhiány következménye, hogy folyamatosan növekszik az eladósodottság, mert a hiányt finanszírozni kell, és ezt hitelből lehet. Az ikerhiány válság esetén rendkívül mértékben sérülékennyé teszi a gazdaságot, bizonyos értelemben történelem elmozdulások, de nem valószínű, hogy ebből rövid távon kilábal az ország” – szögezte le Rácz Béla Gergely.

### Gyorsan pótolnák a kiesett összegeket

Szabó Árpád közgazdász, a Partiumi Keresztény Egyetem oktatója eközben attól tart, hogy a bérek nem érik utol az inflációt. Meglátása szerint lesznek olyan ágazatok, amelyek fejlődni tudnak, az állami beruházások és támogatások felpörgetik a tevékenységüket, ezeknél a cégeknél, intézményeknél lehet fizetésemelés, amellyel tartani tudják a lépést az inflációval. Ugyanakkor meglátása szerint a legtöbb helyen a versenyszférában nem tudnak béremelést eszközölni, hiszen sok vállalat még mindig érzi a járványhelyzet negatív hatását. „A közszférában szintén nem várható béremelés, hiszen a következő három évben nem lesznek választások, ami a bérek növelésére ösztönözné a döntéshozókat. Valószínűleg két és fél év múlva érhető majd tetten egy kismértékű vásárlóerő-növekedés. Bár tévednék, hiszen mint mindenki, én is örülnék, ha nőlnék a fizetésemelések, de nem hiszek benne, hogy ez a közeljövőben megtörténik” – fogalmazott Szabó Árpád.

A szakértő azt látja az áremelkedés hátterében, hogy az elmúlt másfél év veszteségeit akarják rövid idő alatt pótolni a cégek, ugyanakkor készülnek a sokat emlegetett negyedik hullámra, tartalékolni próbálnak, amiből majd az esetleges újabb lezárások esetén túl tudnak élni. „Lazítottak a korlátozásokon, újraindult a gazdaság, és most a cégek arra törekednek, hogy rövid idő alatt nagy bevételre tegyenek szert, tartalékolni tudjanak, mielőtt beköszönt a negyedik, majd esetleg az ötödik hullám. Sok vállalkozó – termelők, kereskedők – hallja, hogy várható a negyedik hullám. Eddig is nagy veszteségeket kellett elkönyvelniük, most arra összpontosítanak, hogy az eddigi kieséseket nagyobb árbevétellel enyhítsék, fel akarnak készülni a járvány következő hullámára, hogy legyen vésztartalékuk, amiből az esetleges újabb lezárások esetén túl tudnak élni” – vallja Szabó Árpád. Meglátása szerint ugyanakkor az is dráguláshoz vezet, hogy még nem álltak helyre teljes mértékben az ellátási láncok, a vállalkozók ezt is beleszámolják az árakba.